

ABONAMENT:
 pentru
 Austro-Ungaria:
 Pe an cor. 5.—
 Pe 1/2 an c. 2.50
 pentru
 România și Strelnatate
 Pe an cor. 10.—
 — Un nr. 10 fill. —

OLTEANUL

INSERTIUNI:
 se primesc cu
 prețuri reduse.
 —
 Scrisori nefran-
 cate se refuză.
 —
 Manuscripte nu
 se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

**Apare în fie-care Joi seara, sub
 direcția unui comitet de redacție.**

ADMINISTRAȚIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

Ceva despre „Asociațiune“.

Cuvântul »Asociațiune« trebuie să stârneasă în sufletul nostru respect și trebuie să-l rostim cu o deosebită stimă, căci nimic nu e mai seump sufletului nostru, decât însăși lumina ce răspândește acest far cultural al poporului nostru. Nimic mai nobil, decât ideea unității culturale, al unui popor, nimic mai sfânt, decât ajutorarea la ridicarea culturală și morală al țăranului, al acestui reprezentant de frunte al poporului nostru.

«Uniți-vă în cuget, uniți-vă 'n simțiri», cântă nemuritorul nostru poet-profet Andrei Mureșianu.

La aceasta unire atât de frumos cântată de poeți, vestită de pre tribună de oratori, însă numai așa putem ajunge dacă ne vom sili să ne cunoaștem, să ne ajutăm unii pe alții și mai ales prin deșteptarea și înălțarea culturală al straturilor mai inferioare lipsite în mare parte de lumina și cultura ce să vestește de pre catedră (din școală).

Intru tot lăudat să fie acel fericit moment, în care neuității noștri arhieriei baron Andrei Șaguna și Șuluț s'au gândit să pue bază unei societăți pentru răspândirea culturii și literaturii în popor, adică să dea hrană sufletească și țăranului român.

De atunci sunt mulți ani și aceasta societate numită »Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român« prinzând rădăcini ca o floare frumos mirositoare, și-a răspândit mirosul ei plăcut din ce în ce mai mult, s'a întărit, încât astăzi grație înaintașilor ne putem și noi românii mândrii cu ceva ce este al nostru și de la noi, purcezând ne luminează și ne conduce și va conduce fii fiilor noștri, până când o inimă românească va mai bate în piepturile locuitorilor de pe aceste plaiuri, unde noi locuim astăzi.

Condusă de bărbați înțelepți, dornici pentru înaintarea neamului lor, dornici să vadă neamul lor alătura

neamurilor culte din apus, n'au cruțat jertfe materiale și în deosebi spirituale, ca să-și vadă visul cu ochii, ținta și scopul Asociațiunii care este: răspândirea culturii între toate păturile poporului nostru, ținerea de prelegeri, conferințe, șezători culturale, împărțirea de cărți și înființarea de biblioteci populare la sate.

Înaintarea pre toate terenele ce duc la ridicarea din întunec al poporului nostru să vede și din Raportul general al comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« ce s'a dat cu ocaziunea adunării generale dela Dej din 18 și 19 Septembrie n. al anului acestuia.

Dulce limbă, dulce grai al neamului cu îndârjire și mai mare vom lupta, căci trebuie să luptăm pentru tine. Inima mi se umple de bucurie când văd, că nu ești lăsată pradă furilor ci sunt și vor fi veșnic oameni cari pentru tine și pentru înaintarea culturală a poporului său lucră neîncetat.

O bucurie sfântă îmi cuprinde inima, când văd cum pentru ridicarea culturală a poporului o mulțime de preoți, învățători, țin prelegeri populare și aici voi preoților și învățătorilor sunteți conducători firești ai neamului, ceialalți dintre inteligenți însă numai mai puțin, căci 2/3 sunt preoți și învățători cari prin conferințe și prelegeri populare s'au făcut sfânta datorință de apostoli ai neamului.

Durere, că la actul deșteptării păturilor mai de jos, studenții universitari nu numai, că nu au luat cum au făcut și fac la alte popoare inițiativa, ci numai foarte puțini s'au interesat în aceasta cauză mare și redeșteptare a poporului. Până când la alte popoare în fruntea tuturor mișcărilor întâlnim studențimea universitară etc., la noi durere studențimea universitară doar la baluri de o întâlnești.

Nu putem cu aceasta ocaziune să nu le reamintim tuturor cărturarilor noștri, tuturor oamenilor de bine cari doresc înaintarea culturală a neamului nostru, ca să-și dea fiecare tributul său, lucrând fiecare în cadrele sale pentru înaintarea culturală a poporului din care face parte. Ori care bine știe cât de fericit e unul fiecare din noi care are ochi și vede lumina soarelui tot așa fericit e cel ce însuși e luminat cu lumina cunoștințelor și culturii dar eu mult mai fericit acela, care însuși luminat fiind, luminează și pe alții, atunci bucuria și fericirea lui va fi îndoită după cum scrie Schiller marele poet și scriitor neamț.

În general s'a făcut mare progres pe toate terenele, înființându-se și 2 despărțăminte nouă chiar și materialicește să arată un mare progres în »Asociațiune«, căci întreaga avere a ei de prezent face 891,712,64 cor. Averei-i reprezintă în 1909 o creștere de 12,531·13 cor. față de 1908. Iar roadele ce le aduce prin creșterea ficelor neamului în internatul Asociațiunii sunt de netăgăduit.

Da! prin institutul său prin ținerea de prelegeri populare, conferințe, prin răspândirea cărților printre popor. Asociațiunea a fost și este singurul mijloc care poate lumina și păturile mai de jos ale poporului, cari înainte de înființarea ei erau lăstate în voia sfântului să oarbece prin întunecul neștiinței și a neculturii.

O atare societate, cu un scop așa de nobil, trebuie sprijinită însă nu numai cu puteri sufletești, cu ținerea de conferințe numărul căror în anul 1909 după raportul Asociațiunii a fost de 389 etc., ci și materialicește, prin aceea spre ex. că omul să înscrie ca membru pe viață, ordinar etc. prin aceea aduce unul fiecare tributul său, jertfa sa pe altariul națiunii.

În timpul din urmă m'a surprins înbucurător faptul, că multe părechii tinere în loc să speseze, spese zădar-

nice și mari cu ocaziunea pășirii lor a statul căsătoriei cu ospățul, mai preferesc a să înscrie ca membrii ordinari ori pe viață la Asociațiune, care fapt e de mare cinste pentru ei de uat exemplu și urmat.

Numai dându-și fie-care obolul său spriginindu-o după putere, va putea Asociațiunea corespunde înaltului scop defipt de mării ei întemeietori, numai înflorind aceasta societate vor putea odihni în pace sufletele marelui Șaguna, Șuluțiu și altor întemeietori, și însfirșit numai așa va putea să se ridice și poporul nostru la nivelul popoarelor culte din apusul Europei.

Și acum de închiere mi-ar putea cineva reflecta ce lipsă e de toate aceste, de unitate culturală și literară, ce lipsă e dacă eu știu și am învățat să mai știe și alții, — la un atare om îi răspund eu astfel:

Precum o rândunică nu face primăvară, tot așa un om, zece ori fie chiar și o sută învățați, nu fac să se numească un popor cult, căci fie-care popor în general luat lucrul e judecat în toate manifestațiunile sale după cultura mării majorității ce compune poporul.

De altă parte chiar și ridicarea materială încă este mult influințată de expozițiile ce le arangiază Asociațiunea din când în când, căci și la acele fie-care își bate capul să producă ceva mai bun ca vecinul său, deci emularea a fost și este, și va fi totdeauna un mijloc foarte însemnat spre a deda la lucru și a face să lucre bine pre omul.

Sprijiniți deci Asociațiunea, care lucră la înaintarea culturală a poporului, căci aceasta instituție e singurul mijloc prin care ne mai putem susține ca popor, de sine stătător în lupta vieții de popor conlocuitor cu alte popoare dinpreună.

DIN GREȘELILE NOASTRE

— Disertațiune poporală. *) —

Scump popor! Șase ani de zile sunt, de când îngrijirea Dumnezeiască, încă ca tânăr m'a trimis în mijlocul Dv., șase ani de zile sunt, de când ca povățuitor sufletească al celor mai scumpe odrasle ce aveți, — al copiilor iubiți, muncesc din greu acest pământ țelinos și plin de polomidă, cu dorul fierbinte de a vă vedea fericiți; șase ani de zile sunt, de când mănânc pâinea cea amară a vieții, Vai! Dumnezeul meu, ce greu e a fi luminător al poporului! — Inzadar V'ași spune, că ceva mai greu decât a povăui un popor — nu există pe pământ; înzadar v'ași dovedi, că aproape toți învățătorii buni ai neamului nostru, au desperat văzând, că deși își jertfesc din vi-

eață pentru popor, acela nu-i cunoaște pe ei cum se cuvine. Dovada cea mai bună e, că însuși învățătorul Isus Hristos, carele a adus lumină și mântuire în lume, în loc de răsplată a fost răstignit pe cruce.

Mulți din popor și astăzi mai multă cinste dau plăiașului sătesc sau cutărui jandarm ori finanț, decât învățătorului și preotului lor. Iar aceasta pentru aceea, că acela are pușcă, sabie și cocori în pălărie; mă! acela aduce poruncile, celalalt lucră cu legea cu puterea, deci mare cinste i se cuvine. Nu-i vorbă și aceia-s buni de ceva, avem lipsă și de ei. — Dar unde se pot pune aceia în asemănare cu învățătorii sau preoții Dv., cari din greu muncesc pentru a Vă înzestra cu cea mai scumpă comoară, cu pâinea dulce a învățaturii!... Aceia vă poruncesc, iar acești din urmă sfătuesc cu blândețe, ca să urmați cărările binelui. Unii din popor, așa să vede, prețuiesc mai mult pe cei ce le poruncesc, decât pe cei ce îi roagă să facă bine, fie chiar în interesul lor; ba se lasă a fi înșelați chiar și de străini, pe cari nici nu-i cunosc, iar pe învățătorii lor, cari totdeauna sunt cu ei, se bucură de bucuria lor și plâng cu ei în năcazurile lor — nu-i prea bagă în seamă. Nu e aceasta o greșală de osândit?...

Când te deștepți, tu, popor iubit din somnul cel de moarte?

Să vedem cum stăm la noi acasă. Avem și noi ceva bun, avem comună mare frumoasă și regulată, carea, în ce privește exteriorul, poate servi de pildă vecinilor. Locuitorii comunei noastre atât după limbă, cât și după confesiune, sunt de mai multe feluri, dar pentru aceea trăesc frățeste. Să deosebesc în port, în datini, dar și în cultura sufletească. Sunt în comună o mână de nemți veniți aici nu chiar de mult, dar ei au o societate economică, până când locuitorii băstinași, Românii, nu au astfel de instituțiune. Nemții au localitate de întâlnire, unde să-și spună năcazurile unul altuia, unde să se sfătuiască unii pe alții asupra unei afaceri mai însemnate; masa cea mare a locuitorilor comunei însă, Românii nu au.

Abea va fi casă nemțească în comună în care să nu cetească cutare carte sau foaie, de unde sorb cu lăcomie mierea dulce a învățaturii: la noi însă, nu știu, fi vor mai mult de 50—60 familii, în cari să cetească foi... Am înființat și noi două biblioteci populare, dar afară de coriști și școlari, puțini mai citesc.

De ce fugi de lumina învățaturii, drag popor? Au nu vezi cum te tăvălești din ce în ce tot mai afund în noroiul păcatelor? De ai asculta glasul chemător al luminătorilor tăi, nu ai înnota în atâtea fărădelegi.

Ian' deschideți ochii caută în jurul tău, și vei vedea, căți plânge inima! Chiar și în lăcașul tău cel mai sfânt, în familie, s'a sălășluit duhul cel rău. — În câte familii mai domnește astăzi frica de Dumnezeu, izvorul tuturor bunătăților? — Eu cred că în întreagă comună nu se află 5—6 familii române, unde părinții cu copii lor în fiecare zi să-și plece ghenunchii, zicând un „Tatăl nostru”. Din contră însă vedem copilași de câte 4—5 ani înjurând tot ce este mai sfânt, pe tată, mamă, spre cea mai plăcută desfătare a acestora. Ba știu cazuri, că tatăl cu feciorul beau pe întrecute la birt; mai departe, tatăl ține pe ghenunchi pe copilașul său de 4 ani și-l îmbie cu

cea mai stricată otravă, cu rachiul cel otrăvitor, și-i zice: „Mă, puilul tatii, dar ști-ai trage și tu vre-o înghițitură, ei să vedem!” Copilașul nepriceput răsând duce la gură veninul și înghite din el, iar tatăl râde de bucurie.

Privind odată prin fereastra unei prăvălii ce era în legătură cu crășma, spre cea mai mare durere sufletească am văzut, cum întră alți oameni mai în vârstă, copilași dela 16 ani în sus, tânjesc în birt, unde beau, fumează, bat cărțile, de gândești, că-s cei mai mari bancheri, într'un aer nădușit, plin de fum, ba nici uu aveau loc unii de alții, ședeau gard în picioare, căci nu li se ajunsesse scaunele, iar acasă părinții nu știu de ei, și n'au o bucată de pâine să bage în gură. Mulți apoi dintre aceștia gătându-și banii, sunt siliți a pleca cătră casă, dar alții trebuie să-i conducă căci ei au uitat numărul casei; pe drum apoi să vezi cum să târfelesc prin noroiu, că nu mai crezi că e omul cel ales de Dumnezeu ca coroana al făptuirii.

Beția, onorați oaspeți, este un păcat foarte mare, fiind că e cuibul cald al celor mai multe desfrânări. »In păhar mai mulți să înecă, decât în mare».

Imi este acum prea scurt timpul, ca să vă înșir aici toate urmările rele ale acestei colere. Mă voiui mărginii deci numai la puține:

Care nu a-ți văzut, cum prietini buni, cari mai înainte cu câteva minute cântau și se veseleau, ciocnind sticle cu rachiul, — iată-i deodată aprinși ca nește cocosi, cu fața înroșită de mânie, răstindu-se și cu cuțitele scoase, nu odată s'a întâmplat, că cel cu arma a omorât chiar pe cel mai mare binefăcător al său, la îndemnul diavolului ascuns în rachiul. — Bețivul este nenorocirea familiei sale. El e leneș, iute la mânie, risipitor. Bețivul nu voiește să lucreze, și bate copiii și soția. Tot ce câștigă cheltuiește la birt, lăsându-și casa în sărăcie.

Știți ce bea bețivul?

El bea lacrimile, sângele și vieța soției și a copiilor lui. — Scriptura testamentului vechiu zice: „Unde este durere, unde este ceartă, unde este vaiet, unde sunt rane fără de cauză? De bună seamă acolo, unde șed lângă păharul îmbătător”. — Pe câți a scos »drăguța de glăjuță» afară din casa lor frumoasă, ori din moșia câștigată de părinți, cu multă sudoare și i-a lăsat pe uliți de răsul prietinelor de odinioară, cari acum se uită la ei făcându-și cruce și zicând: „Doamne ferește!”

Daric, împăratul cel puternic a chemat odată la sfat pe cei mai înțelepți oameni din împărăția sa și le-a pus întrebarea: „Cine are cea mai mare putere pe pământ?” După multă cugetare înțelepții au răspuns: „Cea mai mare putere pe pământ o au beuturile spirtuoase”.

Împăratul, carele aștepta, ca aceștia să spună, că el are cea mai mare putere, la auzul acestora foarte s'a mirat. Dar înțelepții i-au zis: »Împărate! ești mare și puternic, poți lua vieța unui om, dar de sufletul lui nu te poți atinge. Pe când beuturile spirtuoase mai întâiu îi iau sufletul, apoi numai vieța pământească, ba nu să îndestulesc numai cu atât, ci ele pustiesc încet, dar sigur milioane de suflete». Auzind împăratul aceste, s'a plecat invins.

*) Acest articol e reproduc din Nr. 13 al Foaiei Școlastice din Blaj, e un articol tare interesant și dem de luare aminte.

Feriți-vă deci de otrăvurile din birturi, mai ales de rachiul înveninat! Dacă totuși nu vă puteți abate de tot, schimbați cel puțin rachiul în vin, sau cu bere, cari beute cu cumpătate, nu fac atâta năcaz, căci vinul și berea nu conțin așa mult alcool — venin.

Beuturile spirituoase, la început să aflu numai în farmacii (apotecă) ca medicină, de unde vedem că folosindu-le în măsură mai mică și la timp potrivit, dacă sunt curate, atunci n'ar produce multă stricăciune. În deosebi să ne ferim de a bea cu stomacu gol, căci pe nemâncate totdeauna sunt mai stricăcioase.

Apostolul Pavel zice: „Nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici răpitorii, nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu”. — Da! nici furii, nici lacomii, nici răpitorii. Doamne! câte curse a allat iscusința păcătoasă a omului de a înșela pe aproapele său! — Și ca să mă înțelegeți bine, că ce păcat mare are acela, care pe nedreptul și pe cale necinstită să atinge de avutul altuia, Vă spun următoarea povestire:

Era un om foarte lacom, carele prin camete neiertate și furături — fără de a-l pări cineva la judecată — într'atâta s'a îmbogățit, încât dela o vreme săturându-se și el de lăcomia sa, voind a mulțami lui Dumnezeu, pentru că l'a ajutat, a făcut o biserică frumoasă în sat. Alta și nimica. A chemat pe însuși episcopul să o sfințească. Cătră seară, înainte de sfințire, vlădicul a plecat singur cătră biserica cea nouă, — când însă să între, — grozav s'a înspăimântat de cele ce a văzut. În biserică adevărată, era un diavol cumplit, carele cu un lanț greu măsură cât e de lungă și de largă biserica.

Vlădicul a zis diavolului să iasă din biserică, dar diavolul i-a răspuns, că el nu iasă din casa lui, căci nici Dumnezeu fiind drept, nu o poate cere aceasta dela el. În urmă neavând episcopul ce face, a făcut o învoială cu diavolul, ca acela până dimineață, să-și ducă partea lui din biserică. Dimineața, când episcopul plecă să sfin-

țască biserica, i-a venit vestea, că biserica nu-i ca 'n palmă, — diavolul a dus biserica toată, căci doar înainte a spus diavolul episcopului, că biserica e a lui, pentru că s'a zidit din avere câștigată pe nedreptul“.

Vedeți dară, că lui Dumnezeu nu-i trebuie nici pomeană dacă e câștigată prin înșălăciuni.

Altă greșală — respective păcat — mare, la noi, sunt făloșile cele scumpe cari duc la sapă de lemn. Să întrec săracii cu bogații, cari să fie mai făloși. În deosebi vedem acest păcat, vrednic de tot disprețul, lătit la femei. Acestora încă le știu spune o istorioară, și anume:

Era o femeie foarte bogată, dar totodată și foarte cuminte, cu numele Cornelia, carea, după ce i-a murit bărbatul, și-a adunat toate puterile, ca să-și crească bine pe cei doi fii ai săi. Pe aceasta femeie, carea totdeauna era cât de simplu îmbrăcată, o cercetase odată două prietene, îmbrăcate foarte fălos, arătându-și și laudându-se cu scumpeturile ce le purtau cu ele. Dar Cornelia să uita la ele cu dispreț. — Mult s'au mirat cele două prietene, văzând pe Cornelia așa simplu îmbrăcată, — dar știindu-o foarte avută, au rugat-o ca să-și arete și dânsa comorile sale. — Cu plăcere, zise Cornelia, eșind din chilie și răsând. Nu peste mult s'a întors cu cei doi fii ai săi, și strigându-i cu căldură în brațe, a zis: „Aici sunt singurile și cele mai scumpe prețioase ale mele!”

(Va urma.)

NOUȚAȚI.

— **Un român adevărat.** În orașul Focșani trăiește unul din fiii cei mai buni ai țării românești. E maiorul Gh. Pastia, născut din viță boerească. Iel a luptat cu mare vitejie în războiul dela 1877/78 pentru neatârarea țării. Deși a fost rănit, a luat parte la împresurarea cetății Vidinului și la cucerirea Plevnei prin glorioasa armată română.

Pentru vitejia sa, iel a primit medalia *virtutea militară* de aur și „Ordinul rusesc sf. Ana”. După rozboi dl maior Pastia a ieșit din armată. Văzând că orașul Focșani, unde locuia e lipsit de un teatru, i-a dărit suma de 400.000 de lei. Adăugând și orașul suma de 100.000 s'a zidit u teatru nou mare și foarte frumos, care e mândria Focșanilor. Locuitorii orașului sunt recunoscători d-lui maior Pastia, care atât în timp de pace, cât și în război a arătat, că își iubiește națiunea și e gata să-i aducă jertfe de ori-ce soi.

Alegere de învățător. Duminecă în 5 Septembrie s'a sevășit alegerea de învățător la școala confesională gr. or. din Becclean, sub conducerea Dlui protopop N Borzea. Se aștepta o luptă înverșunată între cei 4 candidați, fiind pe de o parte 2 din sat, cu neamuri, cunoscuți, pretini etc. pe de altă parte fiind deschise 2 concurse, unul de comitetul parohial, altul (mai bine zis o reclamă) de unii cărora le-ar fi plăcut să li se treacă cât mai mult rachiul în contul candidaților streini. — Poporul, cu toată ținuta dubie a preotului din loc, cu toate sfortările și amenințările celor care căutau interese private din alegerea de învățător, ba fără milă, față de un crișmar (odinioară om cu ocupație cu mult mai nobilă cu alte mijloace de educație) care declarase că mai bine își va tăia capul de nu va reuși candidatul său, a știut aprepția munca de 10 ani a învățătorului beclarian *Nicolae Țuțura* și cu majoritate covârșitoare de voturi l'a ales de învățător în satul lui natal. — Îi dorim mulți ani și bun succes ca învățător în satul unde demult a fost așteptat!

B.

— **Societatea de lectură „Andrei Șaguna”** a elevilor din sect. pedagogică din Sibiu s'a constituit pe anul școl. 1910/11 în ședința ținută la 29 Aug. (11 Sept.) 1910 sub presiunea Preacuvioasei Sale protosinced director seminarial *Dr. Eusebiu R. Roșca* în modul următor:

1. Președinte: *Dr. Vasile Stan* prof. sem. 2. Vicepreședinte: *Ioan Dragomir* ped.

FOLTA.

BLĂSTĂM...

*Dacă din al tău suflet,
Astăzi m'ai alungat,
Iubească-te ori cine
Cum m'ai iubit pe mine,
Acest blăstăm te ajungă
Că tu fi l'ai luptat...*

*Eu cel puțin voi plânge
Norocul meu zdrobit,
Tu să găsești durere
In loc de mângăere
Blăstămul meu te bată
Precum tu m'ai iubit!*

*Să te ajungă dorul
De dragul meu nebun!
Și eu să-ți es în cale,
Cu fața zâmbitoare,
Să râd de-a ta durere
Cu atât să mă răzbun!...*

*Și apoi să-mi prind tovarăș
Pustiul trist, pribeag,
Și să mă duc din lume*

*Pe buze cu al tău nume
Și atunci vei înțelege
Ce mult mi-ai fost de drag!*

*Și flori de tei să cadă
De-asupra groapei mele,
Copil blondin și dulce
Tu răzimat de cruce
Să plângi pe flori albastre
Pe mândre viorele.*

*Să 'mbrățișezi gliuța,
Și capu să fi-l culci
Pe recea mea țărână!
S'auzi cum te îngână
Duiosul glas de fluer
Și blânde stele dulci...*

*Când din a tale lăcrămi
In valuri, tremurat
Să va porni izvorul —
Te părăsească dorul
Blăstămul meu te lase
Precum eu te-am ertat...*

*Și ochii tăi albaștrii
Frumoși ca stele mi
Inchide-i lângă mine
In lumile străine
Va 'nfiora o taină
Miros de iasomii...*

Cornelia Langa.

Cum vine sărăcia la săteni și cum să pot feri de ea?

(Urmare.)

George: Cum sunt răi oamenii, vecină, ori doar nu vă fac pe plac destul.

Ileana: Ba ne fac de ne prea fac și fără aceea ne mai facem și noi, dar vezi tocmai asta e beleaua.

George: Care?

Ileana: Dacă nu v'ați supăra eu v'ași spune tot adevărul!

Ion: Ce adevăr Ileano, ori tu ai ascuns de mine ceva?

Observatorul: Da încă câte!

Ileana: Da bărbate, dar iartă-mă, că am greșit și eu și tu.

George: Spune-ne vecină în grabă, că s'curios a ști ce ați ascuns.

Ileana: Vă spun, dar vină să nu ne băgați; să știți, că cauza sărăciei ce ne-a ajuns pe aceste trei familii, numai noi suntem și ca noi mai sunt destule în sat, numai vedeți acelea n'au ajuns a pricepe, că merg pe căi rele.

Bucur: Tu vecină, par'că vrei să spui povești și noi nu avem timp acum a te asculta.

George: Și eu zic așa, mai bine aduceți;

c. IV. 3. Notar I.: *Aurel Zichil* ped. c. IV. 4. Notar II.: *Gravil Bogdan* ped. c. II. 5. Cassar: *Simion Dragoman* ped. c. III. 6. Controlor: *Iuliu Herlea* ped. c. II. 7. Bibliotecar: *Gheorghe Spârchez* ped. c. III. 8. Vicebibliotecar: *Gheorghe Grozea* ped. c. I. 9. Redactor: *Ioan Vigheci* ped. c. IV. 10. Econom: *Vasile Streulea* ped. c. III. Membri în comisiunea literatură: 1. *Dionisie Herlea* ped. c. IV. 2. *Alexandru Iosof* ped. c. IV. 3. *Gheorghe Cluciu* ped. c. III. 4. *Nicoleta Oltean* ped. c. III. 5. *Dionisie Albu* ped. c. II. 6. *Nicolau Pascu* ped. c. II. 7. *Virgil Brau* ped. c. I. 8. *Nicolau Nistor* ped. c. I. *Nagy-Szeben* (Sibiu) la 31 Aug. (13 Sept.) 1910. *Ioan Dragomir* preș. comit, *Aurel Zichel* not. comit.

— **Barbariile jandarmilor.** După redeschiderea dietei după cum scriu foile deputatul naționalist Dr. Teodor Mihalyi va face o interpelație în chestia omorurilor săvârșite de jandarmi în cauza tricolorului.

— **Șicanări peste șicanări.** Zilnic să plâng la redacția noastră oameni pentru șicanările nemai pomenite ale veterinarilor. De trei săptămâni în Făgăraș au fost oprite vitele să le scoată din curte afară, încât bieții oameni nu mai au cu ce le susține, toate din cauza, că s'a constatat 2 vite bolnave deja în prima săptămână. De atunci nu s'a mai constatat nici un caz, cu toate acestea bieții om nu poate să-și lucreze nici lucru cu vitele sale, însă erariul, da, își poate lucra lucrul fără să fie oprit de veterinar. Quod licet lovis, non licet bovis.

— **Adunările de controlă ale gloșurilor** nu se vor ține anul acesta din cauza pericolului holerei.

— **Coroane eterne.** Corpul profesoral al seminarului „Andreian”, în scopul eternisării memoriei mult regretatului profesor Demetriu *Cunțan*, fost membru onorar al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, a dăruit fondului „Andreian” baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, al numitei Reuniuni 10 cor. La

acelaș fond au mai dăruit: Bas Necșa, paroh (Apoldul-de-sus) 20 bani, Ghenadie Bogoevici, protosincol (Budapesta) 1 cor., Ioan Popa, paroh (Săliște), soția sa Alexandrina n. Nicolescu și copiii lor Ionel, Mari-oara și Istinuța, anume în amintirea surorii respective cumnatei răposate Mărioara Petra n. Nicolescu (Ibănești) 1 cor. 40 bani și Vic. Tordășianu, preșident 10 bani.

— **La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”** s'au înscris următorii membri ordinari: Alecsandru Stanciu (origin, din Sibiu), culegător tipograf, Ioan Cojocar (originar din Săliște), sodal pantofar, Ioan Susanu (originar din Deva), sodal hornar, Ioan Fucs (orig. din Sibiu), soda. coperitor de case, Costică Marinescu (orig. din București—Rom.), sodal frizer, Ioan Săucea (orig. din Mercurea), sod. măsar, Vasile Gravilă (orig. din Vaidei), sod. faur, Constantin Marcu (orig. din Toplița-rom.), sod. lăcătuș. Membru pe viață s'a înscris tinărul calfă de prăvălie din Brașov George Bărsan (orig. din Beclean—Făgăraș) cu taxa de 50 cor. plătită în 10 rate de câte 5 cor. Membri ajutători s'au înscris dșoara Dr. Eleonora de Lemény, profesoară la școala de fete, Dr. Onisifor Ghibu, insp. gener. școlar și Iosif Băncilă ajutor de bucătar.

Atragerea atenției cetitorilor noștri asupra articolului „Cum să ne apărăm de holeră”, din acest număr, spre a se putea feri de aceasta înfricoșată boală, care s'a constatat deja și în unele părți ale Ungariei.

— **Un incident la manevrele austro-ungare.** După știri din Triest la manevrele din 15 Sept. ale regimentului 97, un soldat s'a folosit cu cartușe de războiu și a împușcat pe 2 soldați bosniaci. Starea lor este desperată. Făcându-se cercetări s-au găsit la acel soldat încă 3 cartușe de războiu. Soldatul a fost arestat.

— **Ajutoare pentru tinerii meseriași români „Unirea”** din Blaj publică următoarele ajutoare la cari pot concura până la la 15 Oct. n. Pentru conferirea ajutoarelor

din fundațiunea „Vancea — Cassa arhidiecezană” destinate pentru meseriași Aunime: un ajutor de 120 cor. care se va conferi unui sodal, carele se face măiestru, — spre a-și procura recuisitele cele mai de lipsă, — un ajutor de 80 cor. pentru un învățacei, carele terminează cursul de elev și devine sodal, spre acoperirea speselor, ce întâmpină când se face sodal, — trei ajutoare de câte 40 cor. și unul de 13 cor. pentru învățaceii de meserii ori măestrii. — Până la acelaș termin să poate concurge pentru 4 ajutoare de câte 40 cor. din fundațiunea „Vasilin Rațiu din Căpâlna inferioară” cum și un stipendiu de 120 cor. din fundațiunea Constantin Papfalvi pentru învățaceii de orice meserie.

— **Femei ucigașe de copii.** Nevasta lui Gheorghe Macrea din Tohanul-vechiu a murit în zilele trecute fără de veste. Se știa că femeia fusese însărcinată și se bănuie numai decât că ea a murit în mod nefiresc de avot meșteșugit. Acesta s'a dovedit și prin cercetarea doctorului. Două femei Ana Oros din Toplița și Hermina Boian din Tohanul-vechiu au fost arestate, căci au avut mult de lucru cu moarta și se crede că i-au pricinuit pierderea, ucigând copilul.

— **Poste jăfuite.** În jurul Sibiiului au fost jăfuite în timpul din urmă mai multe oficii postale, anume oficiul postal din Vințu de Jos, Orlat și Săsciori, spărgătorii și-au apropiat 1700 cor. Zilele trecute spărgătorii și-au încercat norocul cu jăfuirea postei din Teuș, dar de astădată au fost prinși. Erau doi, Papp Miklós, lăcătuș și Miklós Iános, care e proprietar la patru case din Cluj.

Dare de seamă și mulțămită publică.

Cu ocaziunea producțiunii teatrale declamatorică aranjată de către inteligența română din Berivoaie și jur la 28 Aug. 1910 în sala Școalei comunale din Berivol mare, au binevoit a suprasolvi următorii Dni:

Gheorghe Dogariu, Lisa 4 K. 70 fil; Clement Grama, not. Răușor, Vasile Bozdog,

o litruță de rachiu că azi am muncit ca robii.

Ileana: Litruța ta George îi la Safta în buzunar, — aceia'i pricina ce ne-a adus la cale; dar e cam rău c'am venit la brazdă numai dând cu capu de gard. Dumnezeu însă e bun și ajută și celor păcătoși dacă să îndreaptă.

George: Ce-i Safto — ce s'a întâmplat? (cătră Safta).

Safta: E rău George al nostru! pentru că am trăit bine cu rachiu mâncări bune și ne-am mândrit cu haine scumpe ni se vinde averea, de nu crezi, iată aci (i dă hârtia) uită-te și vezi.

George: (uitându-se la hârtie zice:) Să chemăm pe dl părinte să ni-o cetească, că nu's liniștit până atunci.

Observatorul: Acum îl poți!

Ion (uitându-se pe fereastră): Iacă-tă! cu cartea și patrachiru subțoară să duce să-i cetească oare cui, — îl chem în casă! — Fi bun dle părinte vino puțin în casă.

Preotul (intră): Fiți binecuvântați, fililor! (ii sărută mâna pe rând zicând: sărut mâna d-le părinte). Ce s'a întâmplat filor?

George: Ce să fie dle părinte — ia păcate (i dă hârtia), vezi că-ți va spune hârtia asta.

Preotul: Să văd? (cetește), apoi spune: Aci e rău fiule, peste 30 zile ți se va vinde

toată averea pentru datoria de 1900 coroane ce ai la banca cea nouă. Ce ai făcut tu cu atâta potop de bani fiule, — cum ți-au dat bani fără să știi eu, că la altu nu le dă până nu'i recomand eu?

George: Apoi să-ți spun, d-le părinte. Eu am fost prietin din cătănie cu domnul dela bancă și ca atare ori de câte ori am cerut mi-a dat. — Bani s'au cheltuit, că la toți ne-a plăcut și nouă masa grasă, ba și a ne mândri. Bani n'am mai putut prăsi să mi mai plătesc datoria, și credeam că, ca prietin cu domni voi scăpa ori cum, dar acum văd că grap rău, i vai de capul meu, ce să mă fac.

Preotul: Apoi tu Safto, ca o femeie harnică, ce ești „cheia căsii” spune cum de ai lăsat tu să se facă o așa datorie pentru nimicuri.

Safta: Părinte. sărut mâna.

Observatorul: Nu ești vrednică!

Safta: Îți spun drept, că pe la noi a fost rău până acum, că afară de ce am petrecut cu bărbatul meu, am mai mâncat și beut și pe sub ascuns cu vecinele este două bărbatul cu ai lor prin crășme iară de fală, beau mereu, noi de ei știam, dar ei de noi Doamne ferește! In loc să-i înfruntăm ne părea bine că să duc de acasă, ca să ne putem petrece și noi!

Azi iară, după ce s'au dus ei la lucru, ne-am pus pe traiu și am chemat și pe moș Vasile cu fluieru. Peste noi a dat judele și ne-a adus plăcinta cu vânzarea — de atunci ne-a trecut pofta de petrecere — ba ne-am pus pe gânduri și ne pare rău de toate câte am făcut, prădându-ne avutul, pe câte toate, fără a avea trebuință. — Acum vedem, că toate câte le spui dta în biserică sunt drepte. D-ta vrei să îndreptezi pe toți, pe căi bune, dar oamenii's răi, iau în răs ceace le spui, precum făceam și noi, acum însă vedem, că vorbele Sfinției Tale, sunt de aur și ne-am legat să punem jurământ, că de aci încolo n'o să mai facem ce-am făcut.

George: Dar noi ce facem Doamne! Vai da cum s'au înrăit oamenii. Ce au făcut și azi, unde am fost cu satu la lucru, să te ferească Dzeu. Unuia nu'i plăcea de atâta arunc pentru leafa învățătorului. Altuia nu'i venea la socoteală, că mai scot sidocșie, bani de pensie, ori ce naiba sunt aia ce-i dă de copii în tot anul 15 cr. și alte toate. Alții injura că la sat să fac bani destui și tot mai cer dela oameni. Alții aveau treabă, că popa n'are alt lucru în biserică, decât să tot spună păcatele la toți, că beau, injură, fură, trăesc necununați, și câte și mai câte.

Bucur: Așa a fost dle părinte. Să fi auzit dta ce spuneau despre predica D-tale

comerciant în Berivoiul mic, câte 3 K.; Andrei Radeș, preot, Berivoiul-mic, Maximilian Recean, preot V.-Recea; Matei Grecu, comisar V.-Recea, Văd. Ioan Benția, Hurez; Gheorghe Sasu, Hurez câte 2 K.

Petru Cațaveiu, cand. de preot 1 K. 70 fil. Dumitru Negrea stud. Nicolae Suciu inv. câte 1 K. 20 fil. Ilie Faroga, inv. Sebeș; Nicolae Roșca, inv.: Samuel Pop, Nicolae Lungociu, Traian Herszényi not. Jás; Șofron Pruna, inv. penz. Vajdarecea; Ioan Petrișor, inv. penz. Vaidarecea, Valeriu Recei, Eusichiu Stanislav; Familia Ganea, Lisa câte 1 K.

Maximilian Boer, preot T.-Recea, Ilie Székely, inv., Ioan Comșulea inv., Nicolae Comșulea jurist c. 70 fil.; Ioan Metea, Ileni, Nicolae Grecu, inv. Pojorta, N. N. Recea câte 40 fil. Nicolae Simtion, interp. Făgăraș 30 fil. Andrei Socol stud. Ioan Chiușdea econom; Ștefan Suciu teolog; Iacob Cornea, Vad. G. Graviță, Octavian Isaic, Dănilă Țiței, G. Dateș, Gheorghe Ganea câte 20 fil.

Petrecerea a răușit pe deplin. Atât partea morală, cât și-a materială. S'a încasat cu totul 208 K. din care s'au subtras speșele de 156 K. rămânând venit curat 52 K. care după cum s'a anunțat și în invitări s'a împărțit ambelor școlare din Berivoaie.

Tuturora le exprimăm și pe această cale cele mai călduroase mulțămiri pentru sprijinul ce ni l'a dat.

Comitetul.

Cum să ne apărăm de coleră.

Îndrumările ministrului internerior.

1. Din ce se poate presupune (bănu) că cineva s'a îmbolnăvit de coleră?

Dacă undeva sa ivit colera, apoi ori-ce îmbolnăvire (betejire) la care il apucă pe bolnav (beteag) *urđinatul* (diarea) și *vărsatul* (vomatul) poate fi coleră, de aceea trebuie numai decât să trimiță după medic (doftor). Până ce vine medicul are să se

de Duminecă, când ai spus ce păcat fac ceice trăesc necununați, zău, că i'ai inchina cu totul satanei și nu te-ai mai sili să'i mai aduci spre bine.

Moș Vasile: Eu am tot tăcut măi băeți până acum, dar nu mă mai pot răbda să nu zic și eu ceva măcar știu că nu mi-ți băga în seamă că așa sunteți voi cești tineri — rădeți de cei bătrâni și vorbele lor le luați în răs.

Preotul: Spune moșule, că te ascultăm!

Moș Vasile: Știu părinte — sărut mâna — că D-ta mă ascultă, că zău eu sunt bătrân, dar de când ne ești dta preot, rar a fost vre-o Duminecă, să nu merg la sfânta biserică, pentrucă am văzut că tot lucruri bune ne înveți, prin căzaniile dtale și faci sfânta slujbă așa de frumos de par'că ești un inger. — Dar is rai oamenii azi, de mă mir cum ii mai răbdă Dzeu drăguțu pe pă-mânt.

Las acum, că unde's numai doi ori trei adunați tot cu datele au baiu și injură pe toți mai marii pe unu că a făcut cutare, pe celalalt că a zis așa și așa — să vorbim numai de sfânta biserică și de necununați, de cari la noi sunt multe părechi!

Când eram eu tinăr, părinte, nu s'ar fi luat doi tineri necununați Doamne ferește,

culce bolnavul în pat și să uu mănance nimic.

2. Din ce vine colera?

În urđinatul și vărsatul celui bolnav de coleră sunt grozav de multe ființe vii mici de tot, cari nu se pot vedea cu ochiul, decât numai cu sticle măritoare foarte tari. Aceste ființe vii pe cari le chiamă *bacterii* se înmulțesc foarte repede și în măsură mare. Aceste sunt germenii colerii.

3. Cum se îmbolnăvește omul de coleră?

Ori și ce materie ori lucru, ce vine în atingere cu urđinatul sau vărsatul omului bolnav de coleră, se inficiază adecă prin-de germenii de coleră și respăndește colera, dacă nu grijește omul. De aceea trebuie să grijască omul ca de pe astfel de materii sau lucruri să nu poată pătrunde germenii colerii prin gură în stomac și în mațe, căci așa se îmbolnăvește omul de coleră.

4. De ce să ne ferim mai ales pe vremea de coleră?

Nainte de toate să ne ferim pe vreme de coleră de hașnele de pat și îmbrăcăminte celui bolnav de coleră, precum și de orice materii și lucruri, mai ales de mâncări din casa unde e coleră, să ne ferim apoi de orice materie și lucru care trece prin multe mâni, mai ales dacă e murdar (imălat). Așa să ne ferim de mâncările ce se vând în piață, apoi de verdețuri, poame, sticle (uiegi) de sobă, bani murdari și altele, și peste tot de lucruri despre cari nu putem ști prin ce mâni au trecut.

Să ne ferim pe vremea colerei de apa riurilor, vâlcelelor, lacurilor și mocirlelor.

5. Cum să ne apărăm pe vremea colerei pe noi și gloata casei contra colerei.

Oricât de plin ar și fi un lucru sau o materie de germenii de coleră (= inficiat) nu este greu a ne apăra, căci germenii colerii sunt ușor de omorât, așa de pildă prin opărire, ferbere, coacere și frigere se pot curăți toate mâncările degermeni colerei.

unii ca aceia ar fi fost luați cu ho! din sat, de celălalti oameni, ca nu cumva pentru păcatele lor, să bată Dzeu satu întreg cu vre-o boală ori grindină. La biserică iar mergeau toți regulat — țineau de lucru mare când nu putea merge careva în vre-o Duminecă la biserică — și cei ce din vre-o boală ori fiind duși din sat nu puteau merge timp mai îndelungat la biserică, când veneau cei duși ori cei bolnavi să însănoțoșau, făceau binefaceri sfintei biserici, dând lumini, sfeșnice, icoane, haine preotești, prapori și alte lucruri bisericesti, drept mulțămită lui Dumnezeu, că i-a adus în pace pe cei duși ori că i-a făcut sănătoși pe cei bolnavi.

Azi însă, Dzeu să mă ierte să nu vorbesc într'un ceas rău, sfânta biserică în toate duminecile e goală — n'ajută nimeni cu nimic din inimă curată, să fălesc cei mai mulți că merg la biserică numai din paști în paști dar la crișmă regulat țin rândul, făcând beții, băta, clevetind și făcând câte păcate toate. Nu e mirare deci că într'un an e secetă mare, în altu ploaie multă. Odată e boală în vite altădată în oameni, ba mai bate și grindina, trăsnește nimicește, vite, oameni și câte alte nenorociri vin pe capul nostru acum.

(Va urma).

Curățenie în toate și traiu cumpătat, care e totdeauna prielnic sănătății, este mai ales pe vreme de coleră de lipsă pentru apărarea sănătății. Celce își strică stomacul cu mâncare și beutură peste măsură, capătă cu mult mai ușor colera.

Celce e silit a-și aduce apă de beut din fântâni publice sau din râu, să fiarbă întâiu apa, apoi să o răcească și să o țină în vase acoperite. Cine vrea poate să o facă mai gustoasă cu vre-o câteva picături de oțet, cu vin, sau cu suc de lămâie (citroane).

Să ne ferim de locurile publice de scaldă, mai ales dacă sunt ape stătătoare.

Să nu mâncăm crude lucrurile cumpărate în piață: lapteie, smântână, unt, poame, verdețuri, ci să le curățim de germenii colerii în mod potrivit, prin opărire, fierbere, coacere și frigere. Mâncări coapte (pâne, cornuri, jămști și altele) cumpărate de afară de casă să le punem un sfert de ceas într'un cuptor ferbinte. Poamele, verdețurile, lapte și celelalte mâncări din casa proprie nu e de lipsă a le desinficia, adecă a le curăți de germenii colerii, dacă n'au trecut prin mâni străine. Dar să nu uităm că și aceste se pot inficia, dacă le spălăm cu apă din fântâni publice inficiate, adecă atinse de germenii colerii.

Nainte de ce mâncăm să ne spălăm cu săpun mânilor, ca nu cumva să ducem la gură vre-un germene de coleră, care s'a lipit de pevre-un lucru. Căci să luăm bine seamă, germenii colerii sunt primejdioși numai dacă *prin gură* ne ajung în stomac și mațe. Pe din afară nu ne pot face nici o stricăciune. Să grijim deci de toate ce ducem la gură, căci numai prin gură ne putem îmbolnăvi.

Beuturi spirtuoase să nu bem, dar cineva așa s'a învățat cu beutura de nu poate trăi fără ea, apoi să bea mai bine vin decât bere, dar cu măsură. De rachiu însă să se ferească ca de foc, Beutura fără măsură slăbește trupul, așa că mai ușor cade pradă holerii. S'a văzut că pe vreme de coleră mai ales Lunia, — va să zică după Dumineca, când de obicei beu oamenii mai mult, — s'au ivit cele mai multe îmbolnăviri de coleră. Să ne ferim de orice beutură ce se capetă în piață și — pe strade și de păhare, care merg dela gură la gură, căci nu poți ști nici când de nu au ajuns în atingere cu vre-un bolnav de coleră.

Dacă navem trebuință, să ne ferim a ne întâlni cu alți oameni, mai ales să nu mergem la adunări, căci cu cât ne întâlnim cu mai mulți oameni, cu atât mai ușor se poate întâmpla ca vre-unul din aceștia să aibă germenii de coleră. De aceea să ne ferim pe vremea colerii și de crășme, căci păharele, sticlele (uiegi) ce trec din mână în mână mai ușor răspăndesc colera.

Să nu sărutăm pe vreme de coleră obiecte pe cari le sărută și altcineva căci așa mai ușor trece dela gură la gură germenul colerei.

Pe vreme de coleră să nu mergem la pomeni, priveghiuri, căci prea ușor se poate prin aceste respăndi colera.

Să învățăm servitorii, copiii și toată gloata casei, ca să se țină de cele aici spuse.

Pe vremea colerei să caute și cel mai sărac om, să-și facă lipsa mare în câte-o groapă, care are coperiș, așa ca nici om

nici dobitoc să nu ajungă în atingere cu ce a eșit din mațele omului. S'a văzut, că dacă oamenii n'au grijit ca acele locuri să fie bine acoperite, au scurmat găini, păsări, porci, câni și au cărat și împrăștiat germenii colerii, cari s'au vărsat din mațele celui bolnav. Tot natul, care vrea să-și păzească sănătatea, trebuie să caute a-și face ratirade (umblătoare) bine acoperite, căci cele mai multe betesuguri se respândesc tocmai pentru-ca oamenii nu grijesc de aceasta.

6. Ce se facem dacă avem bolnav de coleră în casă?

Nainte de toate trebuie să deschilim pe omul bolnav de cei sănătoși. Să-l punem la un loc, unde nu vine cu nime altul în atingere decât cu medicul și îngrijitorul. De aceea se fac pe vremea colerei în tot locul spitale anume pentru cei îmbolnăviți de coleră. Aceste spitale se fac anume, ca cei sănătoși să fie feriți de această boală grozavă, care se respândește în mod îngrozitor și poate stânge toată gloata casei, dacă nu grijim din vreme.

Îndată ce se ivește colera într-o casă, trebuie să grijim să avem la îndemână cu ce să omorâm germenii colerii, adică să desinficiăm totul ce a venit cu bolnavul în atingere.

Bun mijloc de desinficiere, adică de a curăți de germenii coleri este *leşia*, tot așa e și apa de săpun, dacă topim un chilogram săpun în 50 litri de apă. Iar cea-ce varsă și urdinează bolnavul se desinficiează mai bine prin var stins, anume turnăm pe un chilogram var un litru de apă și după l'a supt pe acesta și se desface, mai turnăm trei litri de apă și mastecăm bine. În fiecare zi să stingem în acest fel var, să avem totdeauna proaspăt la casă.

Pentru desinficierea mânilor este bine să folosim oțet tare, după ce ne-am spălat bine cu săpun.

Cel-ce nu poate sau nu vrea să-și facă acasă aceste mijloace de desinficiat, acela să ceară dela medic. E foarte bun acidul carbonic, amestecat 5 procente cu apă. Pentru spălarea mânilor îl folosim așa, ori îl mai subțiam cu atâta apă, dar nu prea mult, căci își pierde puterea.

Pentru primene, haine de pat, cămeși și celelalte albituri facem amestec de un procent de carbol, așa că 2 litre de calbor de 5 procente îl amestecăm cu 8 litre de apă.

Afară de aceasta mai sunt și alte mijloace pe desinficiere, pe cari le va spune medicul după trebuință.

Să băgăm însă bine de seamă, că toate aceste mijloace de desinficiere sunt otrăvuri, și să grijim să nu ajungă pe mâna copiilor, ca să bee, crezând că e beutură bună, căci se poate întâmpla mare nenorocire.

7. De ce să țină cel-ce îngrijește pe bolnavul de coleră?

Grija de căpetenia al celui-ce îngrijește de bolnav este afară de îngrijirea bolnavului să se păzească pe sine și să prăpădească în odaia bolnavului toți germenii colerei, ca de acolo să nu iasă afară.

Acasta se face în chipul următor:

În odaia (soba), în care zace bolnavul să ținem vase deschilinite pentru ceea-ce varsă și urdinează bolnavul și îndată după urdinare și vărsare să turnăm un var stins ori acid carbonic, după cum s'a pus

mai nainte și să mestecăm bine cu un dărab de lemn, iar după amestecare să turnăm amândouă vasele într'un vas mai mare. Din acest vas mare să turnăm cuprinsul în groapa umblătoarei (retiradei) numai după ce au trecut cel puțin două ciasuri dela cea din urmă urdinare sau vărsare, ca nu cumva să rămână încă vre-un germene viu.

Afară de aceste să ținem în odaia bolnavului un ciubăr mai mare, ori un butoiu (putină) s'au troacă, pe care o umplem de jumătate cu leșie, ori cu apă de săpun s'au carbol și în aceste să punem albiturile și hainele de pat murdărite de bolnav. După ce au stat hainele 2—3 ceasuri, apoi să se stoarcă bine și se pot da afară din odaie ca să se spele după cum e obiceiul. Nu mai e primejdie după ce au stat în leșie, carbol sau apă săpunată după cum am spus mai înainte.

Îngrijitorul să iee seamă, că atunci când urdină sau varsă bolnavul, precum și atunci când mestecă vasele să nu stropească pe jos sau pe pereți ca să ajungă acolo germenii de coleră. Dacă totuși a stropit atunci să ștergă (frece) bine cu o dărză (sdranță) muiată în oțet s'au carbol, iar ștergătoarea să o arunce în vasul de desinficiere în care pune rufe.

Cuțitul, furculița, lingura, paharul și celelalte, folosite de bolnav înainte de a se da afară, trebuie puse în o oală cu apă ferbinte și să stea acolo cel puțin un sfert de ceas. După aceea pot fi date afară căci nu mai e nici o primejdie. Germenii colerei se prăpădesc în apă ferbinte.

Să nu lăsăm să intre în odaia bolnavului câne, pisică sau alt dobitoc, căci aceștia foarte ușor pot căra germenii de boală afară. Să alungăm muștele și să ținem acoperite toate vasele din odaia bolnavului. Muștele respândesc foarte mult colera. Ating cu aripile sau botul lor (pipătoarele) obiecte cu coleră și dau mai departe germenii. Și cum de muște mai greu te aperi, prea ușor îți aduc chiar muștele boala în casă. Nu numai colera, ci și alte boale lipicioase.

Îngrijitorul să iee bine seama, ca bolnavului să nu-i tușească sau strănute în față, căci așa prea ușor îi pot ajunge germenii de coleră în gură, de unde pătrund în stomac și mațe. De aceea e bine ca îngrijitorul cât de des să-și clătească gura cu oțet subțiat în apă și să nu-și atingă gura cu degete nespălate.

Îngrijitorul să nu mănânce în odaia (soba) bolnavului de coleră și înainte de ce iese din odaie să nu uite a se desbrăca de hainele de deasupra și să le lase în un colț al odăii, apoi să se spele cu săpun și să se desinficieze. Înaintea ușei odăii unde zace bolnavul să fie totdeauna o dărză înmuiată în carbol sau leșie, ca îngrijitorul bolnavului de aceasta să-și ștergă talpa de câte-ori iese din odaie, să-și îmbrace iarăși hainele de deasupra, pe cari le-a desbrăcat când a eșit.

Celce înlocuște pe îngrijitor în grija bolnavului să facă tot așa toate ce le-am spus aici, căci numai așa se poate feri de aceasta boală primejdioasă.

Dacă bolnavul a trecut peste primejdie și începe să se însănătoșeze, trebuie încă două săptămâni tot așa să desinficiăm ceea-ce varsă și urdinază, căci tot maisunt germenii de coleră în el, primejdioși pentru

alții. De altfel medecii vor da atunci sfat de care să se țină toți cu sfințenie.

Dacă bolnavul s'a vindecat să-și spele și el și îngrijitorul întregul trup (cu păr cu tot) cu apă caldă săpunată ori să se scalde în apă de săpun. Apoi îmbrăcându-se curat poate merge între oameni.

Dacă moare bolnavul, să nu-l scoatem din odaie, să nu ne plecăm pe el, să nu-l sărutăm, să nu-l îmbrăcăm și spălăm, precum e data, și nici copii sau străini să nu lăsăm la el, ci — după cum va spune medicul — îndată să-l punem în sicriu.

8. Ce să facem cu odaia (soba), în care bolnavul de coleră s'a vindecat ori a murit?

Toate hainele, albiturile, primenele ce le-a avut bolnavul sau în cari a zăcut bolnavul, precum și cele ale îngrijitorului să le înmuiem o jumătate zi în leșie sau apă săpunată, apoi le putem scoate din odaie și da la spălat.

Tot așa facem și cu îmbrăcămintea patului. Paiele le ardem la un loc lăturiș, iar îmbrăcămintea o ferbem în leșie.

Acele îmbrăcăminte cari nu se pot înmoia, cum sunt hainele de postav, matrațele umplute cu păr, perinele de pene, plapoma (iorganul) și celelalte trebuie frecate bine în toate părțile cu ștergătoare înmoiate în oțet, sau după cum va spune medicul și cel puțin vre-o câteva zile să le lăsăm să zacă la soare.

Mobilele, sculele și tot ce a fost în odaie, precum și fereștile și ușile trebuie frecate în toate părțile cu o ștergătoare înmoiată în carbol de 5 procente, sau după cum va spune medicul. Mobilele, cari nu sunt văpsite pot să fie spălate cu leșie sau apă săpunată.

Vasele ce au fost în odaia bolnavului trebuie să zacă vre-o câteva ceasuri în leșie și apoi pot fi spălate și folosite fără primejdie.

Pânzile odăii să-i vâruiim de nou.

Podelele să le spălăm cu leșie ferbinte. Dae e pământ lipit, să se vâruiască.

Dacă am făcut toate aceste, n'avem să ne mai temem de odaia în care a zăcut un bolnav de coleră. Dar e bine ca vre-o câteva zile să o lăsăm nelocuită și să o aerizăm bine (să lăsăm ușile și ferestile deschise).

Tot așa trebuie să facem cu odaia și dacă pe bolnav l-au dus la spital.

Tot omul de bine să citească și recitească aceste îndrumări și dacă va asculta întocmai de aceste sfaturi și va face cum i-se spune aici, n'are să-i fie nici teamă nici frică de primejdia colerii.

Mașină de sămănat.

Subscrisul comitet central pune la dispoziția economilor noștri din comunele, în cari folosirea mașinei de sămănat nu este cunoscută, *mașina Drill de Losoncz* cu 17 rânduri, cu care se poate sămăna grâu, săcară, trifoiu, napi etc. și poate fi trasă de 2 vite.

Cererile pentru folosire se adresează comitetului și vor fi considerate în ordinea, în care au intrat. La cererea pentru folosire să se alătue o consemnare a economilor din cutare comună cari doresc a folosi mașina, consemnare compusă de parohul sau învățătorul locului, în care să se facă și

declarațiunea, că mașina o vor transporta pe spesele lor și o vor reda comitetului în stare bună. Celelalte condițiuni pentru folosire se vor stabili la luarea în primire a mașinei.

Sibiu, 13 Septembrie 1910.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Pant. Lucaș
prezident.

Vic. Tordășian
secretar.

CĂRȚI, FOI și REVISTE.

1. **Curs de Constituție** pentru școlile primare cu limba de propunere română întocmit pe baza planului ministerial de *Erődi János* insp. reg. de școale, și *Nicolae Sulica* prof. gimn. Editura Librăriei Ciurcu Brașov.

2. **Nunta Țiganului.** Comedie originală într'un act, scrisă în versuri de *Emanoil Suciu* învățator. Prețul 60 fileri. „Tipografia Poporului” Sibiu.

Am primit la Redacția noastră **Transilvania** Revista Asociației pentru literatura Română și cultura poporului Român. Apare în 6 numere pe an, tot la două luni, sub îngrijirea secțiilor științifice-literare. Redactor: *Octavian C. Tăslăuanu*. Membrii „Asociației” primesc „Transilvania” gratuit. Redacția: Sibiu (N.-Szeben) strada Șaguna Nr. 6. Editura Asociației.

A apărut „**Vatra Școlară**” revistă pedagogică Nr. 7 ce apare în Sibiu, cu următorul cuprins: Dr. P. Șpan: Intru pomenirea lui! — Traian Șuteu: Afectele în scrierile lui Agârbiceanu. — * * * Nașterea lui Isus Christos, (lect. practică). — Candid Popa: Cei trei fluturi, (lect. practică). — Radu Prișcu: Ariciul (Erinaceus europaeus). Lect. practică. — I. Crișan: Din viața dascălească. — Sica: Din viața școlară. — Informațiuni. — Bibliografie.

Redactor: Dr. Petru Șpan. Administrația: Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 27.

A apărut Nr. 35 din **Revista economică**, organ financiar-economic ce apare în Sibiu, odată pe săptămână, cu cuprinsul următor:

Desvoltarea economică a Ungariei sub domnia actualului rege. — Lumea veche și lumea nouă. — Jurisdicțiune: Deciziuni

curiale. Revista financiară: Situațiunea. — **Sociedăți comerciale și financiare:** „Agricola”, Hunedoara, „Hațegana”, „Societatea economilor, soc. pe acții în Lugoș. — **Învățământ:** Direcțiunea Școlii comerciale superioare gr. or. române din Brașov. — **Agricultură:** Situațiunea agricolă. — **Cronică:** Rugare, Desmințire, Congresul internațional cooperativ din Hamburg, „Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie, A-vereia națională. — Agentură poștală nouă. — Telefonul în Europa și America etc.

Am mai primit la Redacția noastră Nr. 13 din **Foaia Școlastică**, organ al Reuniunii învățătorilor greco-catolici din arhidieceză, care apare în Blaj, în 1 și 15 a fiecărei luni. Abonament pe an: 6 coroane. Indemnăm și noi pe învățătorii noștri a îmbrățișa cu căldură acest organ, ce apare sub conducerea profesorului I. F. Negruțiu.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

Mare surprindere!

Ocasiunea aceasta nu să va întâmpla în viață!
600 bucăți numai cu K. 420.

Un oroloj cu lanț aurit prec. cu umblet regulat garanțat de 3 ani, 1 cravată modernă de mătăsa, 3 buc. batiste fine, 1 inel frumos bărbătesc imitat cu piatră scumpă, 1 garn. de po-doabe pentru femei, care conține: un frumos colier de mărgelă cu închiere patentă, 2 braz-lete elegante, 1 păr. cercei cu închiere patentă 1 oglindă de buzunariu, 1 portmoneu, 1 p. nasturi de manjete, 3 car. duble cu zar patent, 1 album cu ilustrații din cele mai frumoase provincii din lume, 3 obiecte de lux, de ris și pre-tercere, 1 obiect practic cu corespondențe amo-oroase pentru tineret, cu 20 de corespondențe și a. 500 obiecte folositoare, cari sunt neapărat de lipsă. Toate la oiață cu orologiul care singur e vrednic de prețul acela, **numai cu K. 420 fill.** — Să trimite cu ramburs, sau după ce să trimit banii înainte la Hala de vânzare Vineză P. Lusi, Brașov Nr. 423. — NB. La comandă de 2 pachete alăturăm 1 briciu veritabil englezesc. La caz că nu le convine, banii să retrimite.

Nr. 1343—910
not.

Publicațiune.

În 9 Octomvrie st. n. 1910 la 2 oare p. m. se va esarânda cu licitațiune publică, casele comunale, provăzute cu licenție de a vinde beuturi spirtoase, ale comunei Sebeș, comit.

Făgăraș, pe interval de 3 ani începând dela 1 Ianuarie 1911.

Dela doritori de a licita să pre-tinde, să depună vadiul de 10% după suma esclamării de 1100 cor. arândă anuală.

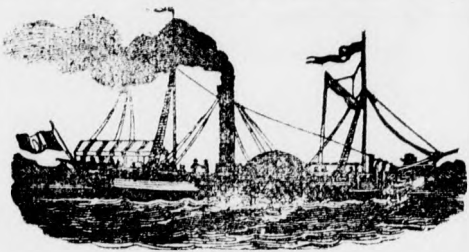
Până la oara defiptă să primesc și oferte închise și provăzute cu vadiul și declarația, cumcă oferentului i sunt cunoscute condițiunile de licitație.

Sebeș, în 20 Septem. 1910.

Primăria comunală.

G. Marhao,
notar.

!!Fiți bine atenți la adresă!!

Plecarea la

America

din L'Havree în toată Sâmbăta,
din Viena în toată Marția.

Bilete să capătă pe calea
„Französische Linie“.

Bilete de tren spre America să
pot capătă pentru toate stațiu-
nile cu prețuri originale.

Informații mai de aproape servește
franco și gratis biroul:

„Französische Linie“

VIEN, IV., Wiedener Gürtel Nro. 12.
(Gegenüber der Süd- und staatsbahn.)

!!Fiți bine atenți la adresă!!

BĂILE de ABUR

Făgăraș,

Piața lemnelor, vis-à-vis de Cetate.

Ordinea de baie.

Băile de vană:

în toate zilele afară de Luni.

Timpu de scaldă e o oară.

Prețul: (cu rufe de scaldă) clasa I. 1 cor,
clasa II. cor. — 80 fillér.

Baia de abur:

Mercuri pentru Dame a. m. 1 cor. p. m. 80 fill.

Sâmbătă, pentru Dumni după amiazi. 80 fill.

Duminică înainte de amiazi. 1 cor.

după amiazi fără abur, pentru băeți
de școală și tinerime (fără haine) 20 fill.

Joi, pentru militari și companii à pers. 10 fill.

Proprietarul: STOF.

D. ALDAN LEON

? Atelier dentistic?
de primul rang.

În Făgăraș, piața mare, casele Toma
aranjat modern după tot confortul.

Pentru apărarea
în contra colerei,

care sau ivit în timpul acesta, este
de recomandat, ca fiește care om
să-și îngrijească bine dinții și se i
țină în ordine, ca să-și ajungă sco-
pul, să se prezinte în primul atelier a

Dantistului LEON ALDAN,

care aduce perfect dinții în bună or-
dină și eferpuește totfelul de ope-
rații de dnti, pre lângă o garanță
de 10 ani

Çiglele Fratilor Schmidt

Frânzeze Falz dublu, fabricate în Brașov,
să află de vânzare în mic și mare
în magazinul făcut la gara din Făgăraș.
Cancelaria fabricii: Făgăraș, piața mare nr. 25.
Casele dlui Dr. I. Șenchea, unde să primesc comande.

A eșit de sub tipar în tipografia noastră, opul ce conține dragălașa piesa teatrală:

Logodna dela Sfânt Ion

dramă populară în patru (IV) acte,
de AUGUSTIN SZILÁGYI, cand. de adv. Făgăraș,

și să află de vânzare cu preț de cor. 1.20 b. + porto 6 b.

PUTERE și VIATĂ

prezintă aplicarea curentului electro-galvanic asupra organelor slăbite.

Invățații și doctorii specialiști se unesc și recunosc, cumcă aplicarea curentului electric la bolnavii cari sufer și este cel mai potrivit pentru vindecare contra **slăbiciunilor generale nervoase, boalele reumatice secrete de stomac, nevralgiile, dureri de cap și de spate, amețeli, vâjăeli în urechi, precum și toffelul de simptome de neurastenie și isterie, podagră, sgârçiuiri, și alte multe**

boale feminine. Să tratează pe calea cea mai naturală cu ajutorul electricității.

Deșlășiri munițioase despre acest mod de vindecare asupra tuturor boalelor la cari să folosește, ne dă în tomuri separate pentru **bărbați și femei**

„modul de vindecare modern electric“

➔ să trimitte gratis și franco

Scrisoare pentru cartea gratuită.

Az „**Electro-Vitalizer**“
orv. rendelő-intézet

Budapest Semmelweis u. 4. félémelet. 51

Vă rog să-mi trimiteti gratis și portul franco în covertă închisă opul:

„Modul de vindecare modern electric“
(Modern Villamos Gyógymód)

Pentru muieri carte separată.

Nume:

Adresa:

în covertă, fără nici un obligământ de plată, celor interesați, cari o cer în persoană, sau prin scrisoare, provocându-să la acest anunț, prin

„**ELECTRO-VITALIZER**“

orv. rendelő-intézet
Budapest

Semmelweis u. 4. félélem. 51.

Rendelő órák: hétköznapokon 10—1-ig és 3—6-ig,
vasár- és ünnepnapokon 11—1-ig.

TIPOGRAFIA și LIBRARIA POPORULUI

Făgăraș, Vár-tér Nr. 46, (casele I. Peia).

(Vis-a-vis de Magistratul orașănesc.)

➔ **Esecută totfelul de tipărituri**, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: *registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc.* din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, **cu prețurile cele mai moderate.** ➔

La tipografie se află pentru ambele confesiuni **tot felul de tipărituri oficioase** pentru agendele bisericești și școlare; **cărți de școală și de literatură populară, revizite** de scris, etc

➔ Comandele din afară se efeituesc repede. ➔

Sprrijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă

CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.

S'a aflat!

STÎRPIREA CLOȚANILOR

S'a aflat!

După atâtea încercări și esperință ce sau făcut până acum în străinătate și sau publicat în toate foile interne și externe, cari remedii nu s'a dovedit cu deplin succes, acum de prezent numai remediu lui **Beer** e cel mai bun mijloc pentru

stîrpirea Cloțanilor și a Șoarecilor,

care s'a dovedit ca cel mai bun pentru stîrpirea totală a Cloțanilor și a Șoarecilor.

Să află de vânzare la subscrisul invintator în pachete cu prețul de 2 cor. și 5 cor. și să expediază francate și libere de porto.

Esplicarea folosinței să află în cutie.

Cei ce voiesc a scăpa de lighioanele păgubitoare și stricăcioase să se adreseze la inventatorul

Stefan Beer,

măestru-butnariu

Brașov, strade Neagră nr. 16.

1—12

INSTALAȚIUNE CU ABUR.

Prima văpsitorie de stofe și torturi cu abur.

Văd. WILHELM ENGEL

Făgăraș, ulița Apor, Nr. 18, (aproape de Magistrat).

Aduc la cunoștința On. public din loc și dela sate, că după cerințele timpului modern de azi mi-am aranjat din nou un **Atelier de văpsit, de curățit, de spălat și călcat** (glanțuit) cu tot felul de mașini și etc.

Instalațiune chimică mânăată cu abur.

Sunt în plăcută poziție de a primi pentru văpsit în toate colorile cerute, pentru curățit, călcat etc. tot felul de haine, ștofe, mătăsarii, ștofe de pânură, pânzării, țăsături, cătrinte, torturi, arniciuri și tot felul ce cade în sfera branșei acesteia.

Diferite livare pe pânză cu olei.

Serviciu prompt **Cu prețuri ieftine.**

Rog On. public de a-mi da tot sprijinul și în viitor cu toată increderea, ca și până acum, și mă voi sili, ca cu aranjarea din nou a instalațiunei cu abur, să fie pe deplin mulțumit.

Cu toată stima

JULIA ENGEL.

(6)

Făgăraș, ulița Apor, nr. 18 (lângă Magistrat).

➔ În zilele acestea a sosit și să află de vânzare la tipografia noastră prețioasa cărticică:

„**In amintirea Canonului Augustin Bunea.**“

Articole și alte semne de durere ale neamului. Conține 200 pag. 8° mic. Prețul 50 bani, plus 10 bani porto.

ANUNCIURI, INSERAȚIUNI și RECLAME

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul“ în Făgăraș la tipografia C. Pop.